

VERSLAG OVER DE WERKING VAN DE KONINKLIJKE OUDHEIDKUNDIGE KRING VAN HET LAND VAN WAAS TIJDENS HET JAAR 2011

1. Publicaties

1.1. Nieuwsbrief van de K.O.K.W.

De vier nieuwsbrieven werden verspreid in februari, april, augustus en november. Daarnaast werd rond Nieuwjaar een extra nieuwsbrief verspreid met vermelding van het jaarprogramma van de K.O.K.W. in 2011.

De nieuwsbrief informeert de leden over de werkzaamheden en activiteiten van de Kring, aanwinsten van de bibliotheek en het documentatiecentrum, aankondigingen van tentoonstellingen en erfgoedactiviteiten, interessante publicaties en lezingen, activiteiten van het SteM, enz.

Eind 2011 ontvingen zo'n 265 leden de nieuwsbrief in elektronische vorm. 125 leden bleven de nieuwsbrief ontvangen in gedrukte vorm. Alle nieuwsbrieven blijven raadpleegbaar via de website.

1.2. Buitengewone uitgave

Op donderdag 17 maart 2011 om 20u. vond in het Huis Thuysbaert te Lokeren de voorstelling plaats van de buitengewone uitgave *'De zoektocht van een katholieke intellectueel: Prosper Thuysbaert (1889—1965) en de vragen van zijn tijd'* (170 p., inclusief 40 illustraties). De voorintekenaars (123 personen) ontvingen een persoonlijke uitnodiging voor de voorstelling van het boek. Deze publicatie, die werd geredigeerd door de Lokerse stadsarchivaris Nico Van Campenhout, is een uitgave van de K.O.K.W., met financiële steun van de Lions Club Lokeren en de Erfgoedcel Waasland.

1.3. *Annalen* van de K.O.K.W., deel 114, 1 (396 p.) en 2 (64 p.)

Eindredactie: Alain Debbaut.

Redactieraad: Alain Debbaut, Nico De Wert, Nico Van Campenhout en Alfred Van der Gucht.

De officiële voorstelling van deel 114 van de *Annalen* vond plaats op zaterdag 26 november 2011 om 14u. in de ontvangstzaal van het stadhuis van Sint-Niklaas. 110 leden en sympathisanten woonden de voorstelling bij. Na de verwelkoming door schepen Lieve Van Daele en voorzitter Chris De Beer, stelde Alain Debbaut de inhoud van de *Annalen* voor. Deel 114 van de *Annalen* bestaat uit 2 delen. Deel 1 omvat een ruim aanbod van rijk geïllustreerde artikels, over uiteenlopende onderwerpen en uit alle hoeken van het Waasland. Deel 2 stelt de winnende essays van de wedstrijd over *'Wase identiteit'* voor. De hoofdprijs van 1000 euro ging naar Paul De Schepper uit Lokeren voor zijn essay *'Bestaat de Waaslander nog?'*. Filip Reyniers uit Sint-Niklaas werd tweede (500 euro) en de derde prijs (300 euro) werd uitgereikt aan Thomas Vanoutrive uit Lokeren. Wouter Vloerbergh kreeg de prijs van Bibliowaas (300 euro) voor de meest literaire benadering van het thema. Tijdens de voorstelling ging jurylid Leen Huet in haar onderhoudende lezing dieper in op de Wase identiteit, zoals omschreven in de 13 ingediende essays. Daarna volgde de prijsuitreiking door Rik Daelman, voorzitter van Interwaas. De voorstelling van deel 114 van de *Annalen* en de prijsuitreiking van de essaywedstrijd werden afgesloten met een receptie.

Winnaars van de essaywedstrijd 'Wase Identiteit' v.l.n.r.: Thomas Vanoutrive, Filip Reyniers en Paul De Schepper (foto Herbert Smitz).

1.4. Webstek van de K.O.K.W.: www.kokw.be

De webstek www.kokw.be ging online in de maand december 2009 en is intussen uitgegroeid tot een onmisbaar communicatiemiddel met de leden en andere geïnteresseerden in het Wase verleden. In 2011 werd de webstek bezocht door 4.927 bezoekers, waaronder 3.760 unieke bezoekers (t.o.v. 2.659 bezoekers en 2.115 unieke bezoekers in 2010). De opendeurdag in het Huis Janssens, en de daarrond gevoerde promotie, leidde in februari tot een groot aantal bezoekers op onze website

Overzicht bezoeken aan website www.kokw.be in 2011

Maand	Unieke bezoekers	Aantal bezoeken	Pagina's	Hits	Bytes
jan. 2011	230	319	988	10.161	544.87 MB
febr. 2011	449	625	2.212	26.099	1.07 GB
mrt. 2011	233	323	971	9.026	598.85 MB
april 2011	243	325	805	7.504	677.27 MB
mei 2011	319	428	1.142	11.681	1.65 GB
juni 2011	223	305	879	9.028	1010.59 MB
juli 2011	215	276	668	7.449	840.13 MB
aug. 2011	290	357	968	11.363	1.37 GB
sept. 2011	286	352	855	10.175	985.88 MB
okt. 2011	406	526	1.582	17.084	1.38 GB
nov. 2011	433	551	1.665	17.797	1.36 GB
dec. 2011	433	540	1.400	13.482	1018.33 MB
Totaal	3.760	4.927	14.135	150.849	12.38 GB

Webmaster Herbert Smits zorgt voor het up-to-date gehouden van de website. Het aantal raadpleegbare inventarissen op de website groeide verder aan. Van de activiteiten van de Kring is telkens een fotoverslag terug te vinden op de webstek. Tijdelijke aparte webpagina's werden voorzien voor het feestjaar '150 jaar K.O.K.W.' en het Mercatorjaar. De webmaster slaagde erin een tekst over de Kring te publiceren op Wikipedia.

2. Algemene Vergadering op zondag 27 maart 2011

De Algemene Vergadering vond plaats op 27 maart om 10.30u. in de leeszaal van de K.O.K.W.

De effectieve leden dienden te stemmen over de toetreding van kandidaat-bestuurslid Nico De Wert tot de Raad van Bestuur. Nico De Wert werd met eenparige stemmen verkozen tot nieuw bestuurslid.

Penningmeester Frans De Bondt gaf een gedetailleerd verslag bij de jaarrekening 2010 en de begroting 2011. De aanwezigen beschikten over een overzichtelijke samenvatting hiervan. De rekening 2010 eindigde met een batig saldo van 8.668,28 euro. Twee commissarissen, Hektor Colpaert en Jean Janssens de Varebeke, deden nazicht van de jaarrekening. De jaarrekening 2010 en de begroting 2011 werden vervolgens goedgekeurd door de Algemene Vergadering.

Daarna gaf voorzitter Chris De Beer toelichting bij de werking van de K.O.K.W. in 2010 en blikt hij vooruit naar de geplande activiteiten in kader van de viering van het 150-jarig bestaan van de K.O.K.W. De Algemene Vergadering werd afgesloten met een drankje.

3. Bestuursvergaderingen

De Raad van Bestuur vergaderde twaalfmaal in 2011. De verslagen werden opgesteld door secretaris Kristof Van Remoortere.

Nico De Wert werd op de bestuursvergadering van 8 januari 2011 verwelkomd als nieuw bestuurslid. Zijn toetreding tot het bestuur werd officieel ter stemming voorgelegd aan de Algemene Vergadering van 27 maart. Op de vergadering van 4 april trad Bart Moenssens toe tot de Raad van Bestuur.

De bestuursvergaderingen stonden vooral in het teken van de uitwerking van de activiteiten rond de viering van 150 jaar K.O.K.W. en de voorbereidingen van het Mercatorjaar in 2012 (zie verder).

De werkgroep '*Informatisering en digitalisering*' werkte – onder leiding van ondervoorzitter Ludo Hemelaer – verder aan de digitale ontsluiting van de inventarissen en collecties van de Kring. Het afgelopen jaar werd intensief gewerkt aan de ordening, ontsluiting, inventarisering en informatisering van de volgende collecties:

- De steekkaartenfiches van de bibliotheek werden ingebracht in Excel (met dank aan Leo 't Kint en Filip Vermeersch).
- Guy Van den Bergh werkte aan de inventarisatie van de genealogische schenking van Mees.
- Er werd een inventaris opgesteld van de collectie van Frans De Vos.
- De collectie doodsbrieven en rouwprentjes, die jaarlijks aangroeit, werd stelselmatig alfabetisch geklasseerd (met dank aan Walter Van den Bergh).
- De Vlaamse Vereniging voor Familiekunde-Land van Waas finaliseerde het inscannen van de collectie bidprentjes en rouwbrieven van de K.O.K.W.

- De inventarissen van de archiefkamer werden digitaal ontsloten, alsook de inventaris van het archief Mechelen-Terneuzen.
- Er werd gestart met het digitaliseren van het fotoarchief (ca. 12.000 foto's).
- De opmaak van een digitale index van de artikels in de *Annalen* vanaf 1861 tot heden werd aangevat.
- De nieuwe, beschikbare inventarissen werden door webmaster Herbert Smitz gepubliceerd op de webstek van de K.O.K.W.

Naast de werking van de werkgroep '*Informatisering en digitalisering*' werd een werkgroep '*Bibliotheek*' opgericht. De eerste vergadering – onder leiding van Bart Moenssens – vond plaats op zaterdag 12 november 2011. Het is de bedoeling van deze werkgroep om een visie te ontwikkelen over de toekomstige werking van de bibliotheek (o.a. uitdenken leeszaalconcept, automatisering uitleensysteem, aanwerving boeken en tijdschriften, enz.). Enkele dringende zaken werden opgestart: plaats maken in leeszaal door verhuis weinig geraadpleegde werken naar 2de verdieping, nazicht ontleende boeken, opvolging inbinden tijdschriften, enz.

4. Dokter Jan Van Raemdonckfonds

In 2009 richtte de Kring het dokter Jan Van Raemdonckfonds op, genoemd naar de eerste conservator van de K.O.K.W. Het fonds is bestemd om archivalia, oude waardevolle boeken, documenten of kaarten met betrekking tot het Waasland aan te kopen. Het kan immers van belang zijn om snel te reageren op wat er zich aandient.

Bijna alle Wase gemeenten (uitgezonderd Kruibeke en Moerbeke) deden in 2011 opnieuw een financiële inbreng van 1 eurocent per inwoner in het dokter Jan Van Raemdonckfonds. Met de middelen uit dit fonds ging de Kring in 2011 over tot de aankoop van de *Kronieken van Brabant* en kaarten van Sanson. Het bestuur gaf Hannolere Mattheus opdracht tot restauratie van 20 handschriftelijke kaarten van Burcht, Zwijndrecht en Beveren van landmeter Franssen (datering ca. 1840). De restauratie van deze kaarten zal gefinancierd worden met middelen uit het dr. Van Raemdonckfonds. Eind 2011 had het fonds een positief saldo van 4.900,74 euro. Ook de gemeente Zwijndrecht zegde toe om in 2012 bij te dragen in dit fonds.

De K.O.K.W. dankt de Wase gemeentebesturen voor hun engagement en hoopt ook de volgende jaren te kunnen rekenen op hun financiële steun.

5. Viering 150 jaar K.O.K.W.

Op 16 mei 2011 bestond de Kring 150 jaar. De viering van het 150-jarig bestaan ging niet onopgemerkt voorbij. De bestuursleden en medewerkers leverden een extra inspanning om een gevarieerd en kwaliteitsvol feestprogramma uit te werken. Voor de realisatie bekwam de Kring een financiële tegemoetkoming van de Erfgoedcel Waasland, de Cultuurraad van de stad Sint-Niklaas en het provinciebestuur Oost-Vlaanderen.

Hierna geven we een beknopt (chronologisch) overzicht van de hoogtepunten van het feestprogramma n.a.v. het 150-jarig bestaan van de K.O.K.W.:

- *Zaterdag 29/01/2011: algemene vergadering Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis en uitreiking De Potter-Broeckaertprijs.*

De jaarvergadering van het Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis vond plaats in het Huis Janssens. De Oost-Vlaamse Kringen waren vol lof over ons documentatiecentrum en onze oude bibliotheek. Aansluitend op de vergadering reikte voorzitter Leo Pée, in aanwezigheid van gedeputeerde Jozef Dauwe, de Prijs De Potter-

Broeckaert uit aan Danny Lamarcq. Na de lunch in kasteel Walburg, volgde een rondleiding in het SteM en een bezoek aan het Pijp- en Tabakmuseum.

➤ *Zondag 20/02/2011: onthulling gedenkplaat n.a.v. 150 jaar K.O.K.W., opendeurdag Huis Janssens en voorstelling etsen.*

De opendeurdag was een groot succes. Om 10u. werd in aanwezigheid van burgemeester Christel Geerts en Vlaams parlements lid Jos De Meyer een gedenkplaat onthuld bij de aangeplante lindeboom in de museumtuin. Tussen 11 en 17u. stroomden de geïnteresseerden toe. De uitgebreide promotievoering (affiches, postkaart, spandoek, persconferentie, nieuwsbrief, website, folder etsen) bewees duidelijk zijn dienst. In het Huis Janssens werden de zes etsen van het Huis Janssens, van de hand van Guy Van Assche, tentoongesteld en te koop aangeboden. Deze etsen werden gemaakt n.a.v. het 150-jarig bestaan van de Kring en als aandenken aan het oude museum in het Huis Janssens, vóór het door de komende restauratie van uitzicht zal veranderen. De bezoekers waren onder de indruk van de authentieke ruimtes in het Huis Janssens, de uiteenlopende museumcollecties en de oude bibliotheek. Via een mini-tentoonstelling in de leeszaal kregen de bezoekers een goed beeld van de geschiedenis en de werking van de Kring. Daarna werden de bezoekers naar het Mercatormuseum geleid, waar ze o.a. de hemel- en aardglobe konden bewonderen. Als afsluiter kon men, dankzij de bereidwillige medewerking van de biervereniging 'Tussen Pot en Pint', een streekbiertje nuttigen in een zaaltje in het Mercatormuseum. Ruim 2300 personen brachten uiteindelijk een bezoek aan het Huis Janssens, de leeszaal en het Mercatormuseum.

De opendeurdag in het Huis Janssens lokte 2300 bezoekers. In de oude bibliotheek werden de zes etsen van het Huis Janssens te koop aangeboden (foto Herbert Smitz).

- *Donderdag 17/03/2011: voorstelling buitengewone uitgave over Prosper Thuysbaert te Lokeren.*

De buitengewone uitgave *'De zoektocht van een katholieke intellectueel: Prosper Thuysbaert (1889—1965) en de vragen van zijn tijd'* werd voorgesteld in het Huis Thuysbaert te Lokeren (zie punt 1. Publicaties).

- *Zaterdag 30/04/2011: onthulling gedenkplaat 150 jaar K.O.K.W. bij lindeboom te Lokeren.*

N.a.v. het 150-jarig bestaan was te Kring te gast in Lokeren. In aanwezigheid van o.a. burgemeester Filip Antheunis en schepenen Filip Liebaut en Sabine Van Rysselberghe vond om 11.30u. de onthulling plaats van een gedenkplaat bij de aangeplante lindeboom in de binnentuin van het stadsarchief.

- *Zondag 22/05/2011: academische zitting op het stadhuis van Sint-Niklaas, mini-tentoonstelling in de hal van het stadhuis en feestmaal.*

Op 22 mei vond op het stadhuis van Sint-Niklaas de academische zitting plaats ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de K.O.K.W. Voorzitter Chris De Beer verwelkomde met trots de ruim 150 aanwezige genodigden, leden en sympathisanten van de Kring. Prof. dr. Johan Verberckmoes hield een onderhoudende laudatio. Daarna werd hulde gebracht aan de 150-jarige Kring door minister van Cultuur, Joke Schauvliege, namens de Vlaamse Overheid en door schepenen van Cultuur, Lieve Van Daele, namens het stadsbestuur van Sint-Niklaas. Het gelegenheidsensemble, bestaande uit Trien Cornelis, Tristan Faes en Bart Verstraeten, zorgde voor de muzikale opluistering van de feestzitting. In de hal van het stadhuis werd een mini-tentoonstelling over 150 jaar K.O.K.W.-werking opgesteld. Deze tentoonstelling bleef te bezichtigen tot 15 juli. Na de academische zitting werd aan de aanwezigen een receptie aangeboden door de stad Sint-Niklaas. 66 leden en sympathisanten namen deel aan de feestmaaltijd in kasteel Walburg.

- *Donderdag 01/09/2011 t/m zondag 06/11/2011: tentoonstelling 'Het Land van Waas in de kaarten gekeken' in het SteM.*

Sinds 1861 is cartografie een belangrijk aandachtspunt binnen de studie- en collectiewerking van de Kring. N.a.v. het feestjaar stelde de Kring een tentoonstelling samen met unieke oude kaarten uit het Land van Waas in de Piet Elshoutzaal van het SteM. Erevoorzitter Alfred Van der Gucht en bestuurslid Eddy Maes waren de stuwende krachten bij de realisatie van deze tentoonstelling. Herbert Smits zorgde voor een geanimeerde voorstelling, waarbij beelden van historisch kaartmateriaal werden gevolgd door een hedendaagse luchtfoto. De opening van de tentoonstelling *'Het Land van Waas in de kaarten gekeken'* vond plaats op donderdag 1 september om 20u. Gelijktijdig met deze tentoonstelling liep in het Mercatormuseum de tentoonstelling *'België in kaart: de evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie'*, een productie van het Nationaal Geografisch Instituut. Na de verwelcoming van de ruim 150 aanwezigen door voorzitter Chris De Beer gaven Tim Soens, docent geschiedenis Universiteit Antwerpen, en Ingrid Vanden Berghe, administrateur-generaal Nationaal Geografisch Instituut, toelichting bij de tentoonstellingen. Daarna lichtte gedeputeerde Peter Hertog het cultuurbeleid van de provincie Oost-Vlaanderen toe. Schepenen van Cultuur, Lieve Van Daele, had de eer om de tentoonstelling officieel te openen. De avond werd afgesloten met een receptie, aangeboden door het stadsbestuur. Dankzij de eventsponsors (Cera, Interwaas, Mercatorverzekeringen en Jan de Nul NV) kon de Kring zich een digitale kaartentafel aanschaffen, waarop de bezoekers interactief konden bezig zijn met een vijftal kaarten.

Bestuurslid Eddy Maes demonstreert de mogelijkheden van de digitale kaartentafel
(foto Herbert Smitz).

Bij deze tentoonstelling werd een catalogus (64 p., redactie Eddy Maes en Alfred Van der Gucht, eindredactie Alain Debbaut) uitgegeven, met een 30-tal kaarten voorzien van een toelichting. Prof. dr. Marc Antrop zorgde voor een inleidende tekst, met als titel *'Landschappen van het Land van Waas'*. De kaartenmap, met daarin zes kaarten op A4-formaat, vormde een leuk aandenken aan de tentoonstelling. In de rand van deze tentoonstelling verzorgde Alfred Van der Gucht op zondag 18 september een rondleiding doorheen de tentoonstelling en hield Eddy Maes op dinsdag 27 september een Mercatorlezing *'t Land van Waes, in de kaarten gekeken'*, met meer historisch kaartmateriaal uit de cartografische collectie van de K.O.K.W. In oktober werden nocturnes georganiseerd voor het Davidsfonds, de Stichting Philip Verheyen en Cera Foundation. De tentoonstelling *'Het Land van Waas in de kaarten gekeken'*, die liep tot 6 november, werd bezocht door ruim 1000 bezoekers.

- *Zondag 23/10/2011: kerkhofwandeling met hulde aan dokter Jan Van Raemdonck en andere notabelen uit de lokale geschiedenis.*

Een 25-tal leden was om 10.30u. op post voor een wandeling op het kerkhof van Tereken. Voorzitter Chris De Beer leidde de aanwezigen rond op het kerkhof en bleef letterlijk en figuurlijk stil staan bij de graven van enkele gekende Sint-Niklazenaren. Bij de grafsteen van dr. Jan-Hubert Van Raemdonck hield de voorzitter, in het bijzijn van schepen van Burgerzaken Wouter Van Bellingen, een kort huldebetoon aan de medestichter van de Kring en de grondlegger van het museum. In de voorbereiding van het feestjaar besliste het bestuur om de grafsteen van dr. Van Raemdonck professioneel te laten opkuisen. Als slot van dit bescheiden eerbetoon werd door de voorzitter een bloemenkrans neergelegd bij de grafsteen. Daarna zetten we onze tocht verder langs enkele markante grafstenen en –monumenten van Sint-Niklase politici, geestelijken, oorlogsslachtoffers, enz.

Voorzitter Chris De Beer en schepen Wouter Van Bellingen houden een huldebetoon bij de grafzerk van dr. Jan-Hubert Van Raemdonck (foto Koen Verstraeten).

- *Zaterdag 26/11/2011: voorstelling Annalen, deel 114 en prijsuitreiking essaywedstrijd 'Wase Identiteit' op het stadhuis van Sint-Niklaas.*

Het feestjaar werd afgesloten met de officiële voorstelling van deel 114 van de *Annalen* en de prijsuitreiking van de essaywedstrijd 'Wase Identiteit' op zaterdag 26 november om 14u. in de ontvangstaal van het stadhuis van Sint-Niklaas (zie punt 1. Publicaties).

6. Mercatorjaar in 2012

Op 5 maart 2012 is het precies 500 jaar geleden dat de beroemde cartograaf Gerard Mercator in Rupelmonde werd geboren. In mei 2010 werd de Mercator 2012 vzw opgestart door de stad Sint-Niklaas, de gemeente Kruibeke, de K.O.K.W., Schelderijk Mercatoria vzw en de provincie Oost-Vlaanderen; in samenwerking met Havenbedrijf Antwerpen, Maatschappij Linkerscheldeoever, Interwaas, Toerisme Waasland vzw en met ondersteuning van de Vlaamse overheid – Toerisme Vlaanderen. Deze vzw heeft als belangrijkste doelstelling het voeren van de overkoepelende coördinatie en communicatie voor de instanties en organisaties die activiteiten organiseren ter gelegenheid van de 500ste geboortedag van de internationaal bekende, historische cartograaf Gerard Mercator.

Chris De Beer, Ludo Hemelaer en Eddy Maes vertegenwoordigen de Kring in de Raad van Bestuur van de vzw Mercator 2012. Onder leiding van projectmedewerkster Caroline Van Loon en haar opvolger Tom Houtman, kwamen in de loop van het jaar, zowel in Rupelmonde als in Sint-Niklaas, steeds meer Mercator2012activiteiten tot ontwikkeling. Gezien haar rijke Mercatorcollectie vormt de Kring een bevoorrechte en onmisbare partner bij de voorbereiding en realisatie van tal van projecten voor het Mercatorjaar.

Het hoofdprogramma in Sint-Niklaas is de tentoonstelling '*Mercator Digitaal*' in het SteM over het cartografisch werk van Mercator, gepresenteerd in een nieuw decor. Naast de topstukken van Mercator (aard- en hemelglobe en atlanten) zal ook gewerkt worden met

dezelfde objecten in digitale vorm. In het kader van de tentoonstelling zorgde de Vakgroep Geografie van de Universiteit Gent o.l.v. Prof. dr. Philippe De Maeyer voor de digitalisering van enkele atlanten en de globes. Eddy Maes vertegenwoordigt de belangen van de K.O.K.W. in de werkgroep rond de uitbouw van deze tentoonstelling.

Het digitaliseren van de hemelglobe door de Vakgroep Geografie van de Universiteit Gent (foto Herbert Smitz).

Als nevenprogramma werkte de Erfgoedcel Waasland, in samenwerking met de Universiteit Gent, aan de organisatie van een internationaal wetenschappelijk congres rond historische cartografie en Mercator. Dit congres zal plaatsvinden van 25 t.e.m. 28 april 2012 in het SteM. Daarnaast wordt ook een studiedag georganiseerd voor Nederlandstalig publiek, waarop specifieke regionale onderwerpen aan bod komen. Bestuurslid Herbert Smitz participeert namens de Kring in de werkgroep rond het colloquium.

De Kring diende in 2011 zelf twee projecten in bij de vzw Mercator 2012 en bekam hiervoor een betoelaging van telkens 750 euro. Het eerste project betreft de realisatie van een dvd over Mercator. Het bestuur contacteerde Hedwige Daenens met de vraag om een documentaire over Mercator te realiseren. Dankzij de bijkomende financiële steun van de Maatschappij Linkerscheldeover konden de voorbereidingen voor realisatie van de dvd in maart 2011 aanvangen. Als tweede project zal de Kring een flankerende Mercator tentoonstelling uitwerken in het Mercatormuseum, waarbij een 40-tal 16de-eeuwse boeken (uit de collectie van Jan De Graeve) gelijkaardig aan deze uit de bibliotheek van Gerard Mercator worden getoond. Daarnaast werd beslist om – zoals in het Mercatorjaar in 1994 – ook in 2012 een busreis naar Duisburg te organiseren voor de leden van de Kring. Het bestuur onderzocht of een dossier kon worden ingediend om de globes en andere stukken uit de Mercatorcollectie in het kader van het topstukkendecreet te erkennen als roerend cultuur erfgoed.

Tegen het einde van het jaar lagen de eigen Mercatoractiviteiten en de projecten waaraan de Kring zijn medewerking verleent volledig vast:

- Zondag 04/03 t/m zondag 26/08/2012: tentoonstelling '*Mercator Digitaal*' in SteM.
- Dinsdag 13/03/2012: Mercatorlezing 'Jan Van Raemdonck, armendokter en oudheidkundige' door bestuurslid Koen Verstraeten.
- Donderdag 22/03 t/m zondag 01/07/2012: tentoonstelling '*Bibliothecae Gerardi Mercatoris*' in Mercatormuseum.
- Zaterdag 31/03/2012: busreis naar Duisburg voor K.O.K.W.-leden.
- Woensdag 25/04 t/m zaterdag 28/04/2012: '*Mercator Revisited - Cartography in the age of discovery*' - Internationaal congress (SteM).
- Zaterdag 28/04/2012: '*Open kaart - Cartografie van Liber Floridus tot GIS*' - Nationaal congres (SteM).

7. Restauratie Huis Janssens

De voorbereidingen i.v.m. de buiten- en binnenrestauratie van het Huis Janssens gingen in 2011 gestaag verder. Op de zitting van 25 maart 2011 stelde de gemeenteraad het definitieve ontwerp van de buitenrestauratie van het Huis Janssens vast. De buitenrestauratie zal vermoedelijk eind 2013 starten.

De Kring was vertegenwoordigd op diverse vergaderingen met het stadsbestuur i.v.m. de binnenrestauratie van het Huis Janssens. Het architectenbureau *Erfgoed en Visie* stelde een conceptnota op i.v.m. de functionele indeling van het Huis Janssens. De gelijkvloerse en eerste verdieping zullen een museale functie behouden en deels publiek toegankelijk zijn. Ook de geschiedenis van de Kring kan hierin een plaats krijgen (o.a. collectie van de familie Janssens). Voor de K.O.K.W. zal de nodige depot- en werkruimte worden voorzien op de tweede verdieping en de zolder. De conciërgewoning blijft bewaard in haar huidige vorm.

De opmerkingen die door de Raad van Bestuur werden overgemaakt aan het stadsbestuur hadden o.a. betrekking op: de beveiliging van het gebouw en de collecties tegen brand en diefstal, de isolatie en beglazing op de tweede en derde verdieping en het belang van de polyvalente ruimte naast de oude bibliotheek voor de werking van het documentatiecentrum.

Het opruimen en leegmaken van het Huis Janssens in functie van de komende restauratie en de voorbereidingen rond de nieuwe aankleding en inrichting van het gebouw vormen ongetwijfeld de grootste uitdagingen van de bestuursploeg voor de komende jaren. Een speciale dank aan Erik Heyman en Paul Van de Putte voor het reeds geleverde werk.

8. Aanwinsten bijzondere collecties en documentatiecentrum

De bibliotheek, het archief en de bijzondere collecties van de K.O.K.W. groeien jaarlijks aan dankzij ruil, schenking en aankoop. Wij danken zeer hartelijk allen die schenkingen deden. Hun schenking staat op naam ingeschreven in de aanwinstenregisters. De belangrijkste aanwinsten werden via de nieuwsbrief ook meegedeeld aan de leden.

Er werden ruilovereenkomsten afgesloten met de *Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedenschoon* en de *Vereniging voor Heemkunde Klein-Brabant*, zodat we de tijdschriften van deze verenigingen bekomen voor onze bibliotheek in ruil voor een exemplaar van de *Annalen*.

De K.O.K.W. kon een gedeelte van het archief van Alfons De Belie verwerven. Dit archief dient nog geïnventariseerd te worden.

In 2011 groeiden de bijzondere collecties van de K.O.K.W. aan met o.a. de volgende aanwinsten:

- Sleutel, afkomstig van een deur aan de achterzijde van het kasteel Janssens de Varebeke te Temse. Geschonken door mevrouw Ann Hemelaer.
- Devotievoorwerp, gemaakt uit tarwestro, 19de eeuw. Schenking van Jos De Cock.
- Blauwdruk plannen constructie draaiende gedeelte brug van Temse, 1923. Schenking Weyers-Boonefaes.
- Foto's en documenten familie Verwilghen (verwant aan familie Janssens de Varebeke en gouverneur van Limburg).
- Documenten Dienst Ontwikkeling Linker Scheldeoever. Schenking Herbert Smitz.
- Originele drukcliché van voorblad Annalen, 1862.
- Kadastrale legger bij Popp-kaart van Rupelmonde.
- Foto's van Sint-Niklase stoeten.
- Bundel fotokopies i.v.m. het bedrijfsarchief Janssens.
- Foto's i.v.m. Onze-Lieve-Vrouwkerk Sint-Niklaas.
- Kleurenkopie van plan Hof van Boneem, 1766.
- Foto arbeidersbeluik Tereken.
- Foto brug van Temse, 1890.
- Foto bouw parochiekerk Tielrode, 1905.

9. Medewerking aan tentoonstellingen en andere initiatieven

De Kring verleende zijn medewerking/deelname aan diverse projecten van andere erfgoedpartners:

- Op donderdag 3 februari 2011 namen enkele bestuursleden deel aan een Wase brainstorm van de Erfgoedcel rond de *Groote Oorlog*. Uit de resultaten van deze brainstorming zullen de advies- en stuurgroep mogelijke projecten en thema's destilleren rond de Eerste Wereldoorlog.
- Op dinsdag 22 februari organiseerde Kring, in samenwerking met het SteM en het Davidsfonds Sint-Niklaas, de Mercatorlezing '*Genade, genade – Inquisitie en ketterbestrijding in de Lage Landen (1520-1530)*' door Gert Gielis. 130 personen woonden deze lezing in het Mercatormuseum bij.
- In het kader van het project Archiefbeheer en –educatie binnen de Vlaamse Onderwijsinstellingen verzorgde bestuurslid Koen Verstraeten, Carine Goossens, gemeentearchivaris van Beveren, en Jürgen Vanhoutte, depotconsulent behoud & beheer Cel Erfgoed provincie Vlaams-Brabant, de eindredactie van de publicatie '*Meester over mijn schoolarchief*'.
- Op 1 maart was bestuurslid Eddy Maes aanwezig bij de gidsopleiding '*Estuariene natuur in de Durmevallei*' om kaartmateriaal de laten inkijken n.a.v. de lezing van Ilke Werbrouck.
- Het bestuur verklaarde zich akkoord met de bruikleen van het plan voor de aanleg van siertuin 'de Berghof' voor de seizoenstentoonstelling '*De graaf te rijk. Adellijke leefcultuur op Cortewalle*' en met de publicatie van dit plan in de bijhorende catalogus. Deze tentoonstelling in het kader van de viering *Tien jaar Archief de Bergeyck* liep in kasteel Cortewalle van 1 mei tot en met 25 september 2011.
- Het bestuur stemde in met de vraag van Carine Goossens, gemeentearchivaris van Beveren, om een digitale foto te nemen van het schilderij *De Slag van Kallo* en deze foto

op te nemen in de uitwerking van het Belevingscentrum Liefkenshoek, waarvan de gemeente Beveren de opening voorziet in het voorjaar van 2012.

- Als gevolg van de weersomstandigheden ging de boekenmarkt op zondag 5 juni op de esplanade vóór de stadsbibliotheek, georganiseerd door Boekhandel 't Oneindige Verhaal, niet door. De voorverkoop op zaterdag 28 mei in de leeszaal van de Kring liet toe dat een groot aantal leden voor hen interessante en bruikbare publicaties konden aankopen.
- Het bestuur verklaarde zich akkoord om replica's van de globes van Mercator als blikvangers voor het Mercatorjaar op te stellen op de stand van het stadsbestuur van Sint-Niklaas op de internationale jaarbeurs in Flanders Expo te Gent van 10 tot 18 september 2011.
- Bestuurslid Eddy Maes hield op 27 september een Mercatorlezing in het SteM, waarbij hij gedetailleerde toelichting gaf bij het kaartenmateriaal in de tentoonstelling '*Het Land van Waas in de kaarten gekeken*'. Een 35-tal geïnteresseerden was aanwezig.
- Op 15 oktober 2011 organiseerde de Erfgoedcel een uitstap voor erfgoedzorgers naar Ieper binnen het thema '*Wereldoorlog I*'. Een bezoek aan het In Flanders Fields Museum stond op het programma. Enkele bestuursleden van de Kring namen deel aan deze uitstap.
- Twee briefhoofden van Henri Van Severen en de Gebroeders De Winter werden in bruikleen gegeven voor de tentoonstelling '*Heiligen door het oog van de naald*' over religieus textiel in het dekenaat Sint-Niklaas in de Sint-Nicolaaskerk, waarvan de opening plaatsvond op 21 oktober 2011.
- Vier bestuursleden schreven zich in voor de cursus '*Het lezen van oude kaarten: een introductie in de historische cartografie*', een initiatief van de Universiteit Gent.
- In het kader van het project '*Via Dolorosa*' zal in 2014 een rondreizende tentoonstelling een 30-tal steden en gemeenten aandoen, die een rol gespeeld hebben in de terugtrekkingstocht van het Belgisch leger van 4 augustus tot 18 oktober 1914, van Gemmenich (waar de invasie van het Duitse leger startte) tot de IJzervlakte (waar de frontlijn stabiliseerde). Ter voorbereiding van dit project gingen bestuursleden Ronny De Mulder en Koen Verstraeten op zaterdag 12 november 2011 met de autocar mee naar Diksmuide.
- In het kader van project '*De Potige Polders*' vroeg de Erfgoedcel om 11 kaarten en 4 landboeken te mogen digitaliseren. Deze afbeeldingen zullen, samen met 28 reeds ingescande kaarten, in lage resolutie opgenomen worden op de Erfgoedbank.
- Het stadsbestuur richtte een werkgroep op ter bescherming van de waardevolle graven op het kerkhof van Tereken. Voorzitter Chris De Beer en archivaris Koen Verstraeten participeren in deze werkgroep namens de Kring.

10. Ledenbestand en externe vertegenwoordiging

10.1. Ledenbestand

De talrijke activiteiten rond de viering van 150 jaar K.O.K.W. hadden een gunstige invloed op het ledenbestand. Tegen eind 2011 groeide het ledenbestand aan tot 381 binnenlandse en 9 buitenlandse betalende leden. Totaal 390 (= aangroei met 45 leden t.o.v. 2010).

Daarnaast hebben we ruilvereenkomsten met 98 binnenlandse en 29 buitenlandse geschied- en heemkundige kringen, musea, archieven en wetenschappelijke instellingen. Algemeen totaal 517. Zelf is de Kring geabonneerd op de publicaties van een 35-tal verenigingen en instellingen.

10.2. Externe vertegenwoordiging

De K.O.K.W. is één van de negen leden van het Oost-Vlaams Verbond van Kringen voor Geschiedenis. Op 29 januari 2011 vond de Algemene Vergadering van het Oost-Vlaams Verbond plaats in Sint-Niklaas. De Kring fungeerde als gastheer en werd vertegenwoordigd door voorzitter Chris De Beer en ondervoorzitter Ludo Hemelaer.

De K.O.K.W. heeft twee afgevaardigden in de adviesgroep van de Erfgoedcel Waasland, nl.: Chris De Beer en Alain Debbaut. In de werkgroep 'Erfgoedbank Waasland' wordt de K.O.K.W. vertegenwoordigd door Kristof Van Remoortere.

In de Cultuurraad van Sint-Niklaas is voorzitter Chris De Beer onze vertegenwoordiger; secretaris Kristof Van Remoortere is plaatsvervanger. Chris De Beer is voorzitter van de Erfgoedsectie van de Cultuurraad, waarin hij ook de K.O.K.W. vertegenwoordigt.

Penningmeester Frans De Bondt is ondervoorzitter van de Koninklijke Stedelijke Museumcommissie te Lokeren. Bestuurslid Alain Debbaut is lid van de Erfgoedraad en de Cultuurraad van Lokeren.

Chris De Beer vertegenwoordigt de K.O.K.W. in de straatnamencommissie van Sint-Niklaas.

Chris De Beer is lid van de Raad van Bestuur van de Bibliotheca Wasiana.

11. Dank

Dank aan:

- de Vlaamse Overheid
- de Deputatie van het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen
- de Erfgoedcel Waasland (Interwaas)
- de Wase gemeentebesturen, in het bijzonder het stadsbestuur van Sint-Niklaas voor de financiële steun die zij verleenden, zowel voor de publicatie van de Annalen als voor de activiteiten in het kader van de viering van 150 jaar K.O.K.W.

Dank aan de bestuursleden en medewerkers die regelmatig uren van hun vrije tijd besteedden aan de vele taken in de K.O.K.W.: hun inzet is onmisbaar.

Dank ook aan Ward Bohé, conservator, en het voltallige personeel van de stedelijke musea voor de goede samenwerking.

Frans De Bondt	Penningmeester
Kristof Van Remoortere	Secretaris
Ludo Hemelaer	Ondervoorzitter
Chris De Beer	Voorzitter